

Review on the Official Languages Act. 2008 – 2009 Nié gha káldher t'at'u ?eghálana la tásié k'e ts'éltth'1 Dene yatié yati nedhé ál1 la yeheneł ?1.

2008 – 2009

T'at'u búnídhır

Sesection k'e Dene Yakié (Yałié) yakı (yałı) Ndedhé háku há?a sí Dene Beba ?ełekíth Déłtth'1 Kó Dene yakı (yati) Ndedhé hálı k'e Ts'eltthı'1 sí ?euı Dene Beba ?ełegíth déłtthı bedagháre Dene Yatié ?yakié) yati (yakı) "hála" hálı sí yek'ohenełt'áh ndedhé łat'é Yunedhé Dene Beba ?ełegíth heréłtth'1 nadlıdé Tédhe Yati (yakı) Zá 31, 2007 tłághe. Tédhe Yati (Yakı) Zá Zá 31, 2007 tłághe.

?eyıts'1 Solághayé ?anéłt'ú ?eyı dzıné nultłh'er dé tth'1 nanet'1 nadlı xa T'at'u Dene Yatié (Yakıe) atı (Yakı) nedhé hálı ná?a halya sí, Dene Beba ?ełegéth Déłtthı'1 ?eyı Dene Yati (yakı) 2008.

T'at'u Dene Yati *Yakı) ?edhé beké ?eghálada xa Niék'áldher ba ?eghádálana dełtth'I ts'én Yati (Yakı) níhı?ı t'at'u Yeké ?eghálada.

Bet'ase "T'at'u Bek'e ?eghálada"

Dıghı ?adhel Beba ?ełegéth Déndé déłtth'1 sí dırı Dene Yatié (Yakıé) Yati Nedhé hálı bek'óneta xa Special Committee "Bekıe ?eretł'ısdéłtth'1 xa dene náheltsı 2003 Yegha ?enahet'e. ?eyı ?erehtł'ıs k'e ?ełk'ékona ts'én Sıłághe t'asié ?ełk'éch'a dene yatié bek'e ?eghálada xa Niék'aldher yek'e yati nı?ı 2003.

Beba ?ełegéth Déné (14TH Legislative Assembly) 14 nade ts'én ?ereltth'1 ?eyıkúDene Yati (Yakı) ndedhé hálı hılé sí ?edıé

yehílá. Dìh ?ehílá sí Dene Yatı t'á ?eretł'ís sí tselye xa dene yek'e ?eghádálane xa náłtsı xa-ú tth'ı Dene Yatı k'é ?eghálana k'áldher t'at'ú dene yatı k'e ehtł'ís begharé ?eghálana xa tth'ı ?alyá. Sqlághayé honełet'ú nanet'ı nadlı xa (SCROLA) Dene Yatı Ndedhé Hálı bek'e dene déłtth'ı xa hılchu sí t'at'ú yek'e ?erehtł'ís hełtsı nezq yehílá. T'at'ú ?erehtł'ís hełtsı yunedhé Sqlágh ghayé ts'én bek'e ?eghálada xa bet'á hat'ı łasát'ele 2008 - 2009 Dırı ?erehtł'ís net'ı łálu t'at'u hálı sí. 2003 Dene Yatıé Yatı Ndedhé hálı ?edųalyá ts'ı nezq kó nezqle kó.

Nıé K'áldher ?ełtth'ı yılá kó yatı Nedhé hálı gha K'áldher Nedhé t'at'u ?edųayıl ?esı ?ełtth'ı yek'e ?egháldıná kó.

?erehtł'ís ?edųalyá ts'ı Dene Yatı k'e ?eghálana k'áldher bet'á ?edųé yek'e ?eghálana ?aja kó.

Yatı Nedhé Hálı xa bek'e dene déłtth'ı sí t'as'u bet'á hat'ı xa ?alyá sí harelyu yek'á honełtá kó.

Dene Yatı Nedhé hálı k'e Dene ?eghádálainá sí t'at'u bek'e ?eghálada xa bet'á hat'ı kó.

2008 - 2009 T'at'u Dene Yatı k'e ?ehgálada xa bek'auneta xa.

Nıék'áldher yunedhé dene yatı bek'e ?eghálada xa yeneł?ı.

Tat'ı ?erehtł'ís K'e ?eretł'ís

Dene Yatı t'á horelyu ts'ı yerehtł'ís xa beke ?eghákada xa,

Nıék'aldher xá-ú Dene yatı ghá k'áldher nedhé ba-ú tth'ı yunághé ts'ı chú tth'ı t'á łası beba ?eghálada xa.

Dene dáyałt'ı chú Dene t'á dá?eretł'ís chú tth'ı Dene Yatı k'e ?eghádálana dene Ts'éh henı xa.

June, July, August 2008 dırı ?erehtł'ís hólı ?eyıcú dene yatı k'e ?eghádálana dere ts'éh hını.

Dene Yatıé yatı Nedhé hálı bek'e déłtth'ı dene t'a hedı;

Nıék'áldher t'at'u dene xél ?eghálahıná;

Dene honeltën t'at'u dene yatíé t'á ʔerʔalayá xa;
Dene yatı Nedhé hálı ʔedʔalaya bek'órejǵa xa;
Háyurıla dene yatı k'e ʔeghálada;
Dene yatı t'á dene honełtën dǵı-ú, ʔetáłtı dyne dǵı-ú tth'ı
dene yatı t'á ʔerehtł'ıs k'e ʔeghádálana chú dene xél
dehıłtth'ı-ú dene ts'én hıní dırı Dene yatı Nedhé hálı.
Dırı ʔerehtł'ıs hálı t'a gha náyǵıttı sı bek'erehtł'ıs xat'e.
Dene Yatı Nedhé hálı bek'e déłtth'ı Dene behení k'alde nedhé
yets'en hıhı xa.

Háyurıla náts'edel-ú dene xél náyǵıttı

T'a betł'azı Dene yatı Nedhé hálı sı Háyurıla ts'ën tséhıdıl-ú
dene xél náyahıłttı September 2008.

Deline, Fort McPherson, Fort Resolution, Fort Simpson, Smith,
Inuvik tthı Yellowknife Dene Yatı k'e ʔeghádálana xél tth'ı
náyahıłttı ʔeyı sı Behchoko, Dettah, Delıne, Fort McPherson, Fort
Resolution, Fort Simpson, Fort Smith, Hátł'odesche tth'ı Inuvik.
Horelyu dene yatı ʔeghálada xa t'á nǵı dene Fort Providence
ts'ı-ı ulukhaktok, Fort Liard, Trout lake, Kakısa, Fort Good
Hope tth'ı Tulıta ts'ı Hatładesche bexél náyǵıttı tth'ı Inuvik,
Fort Simpsn tth'ı Deline.

T'a náyǵıttı sı dene ıǵa náthedel tth'ı dene ıǵa dáyǵıłttı t'ǵa yatı
k'e ʔeghádálana dǵnı sı yatı nexǵo níhıla hát'u hılı bánlaı gha
tsıłttth'a hılıle.

Horelyu t'a náyǵıttı t'a gha náyǵıttı sıë horelyu bek'erehtł'ıs
xat'e.

Náyatı

Dene yatı Nedhé hálı bek'e dełtth'ı denesı 2008 belaghe ts'én dé
náyahełttı xat'e. ʔeyer dé dene gha hurełtth'ǵa horélı. ʔeyı sı
k'áldé nedhé chú Dene yatı k'e ʔeghálana k'áldher tth'ı horelyu

dene yatı t'á ʔerehtł'ís k'e ʔeghádálana sí chú Bánlaı tth'ı gha horítth'agh yehoréłʔı.

Beghalthen tth'I Begha Sáhadi huzelʔıdé

Dııı ʔerehtł'ís gha sáhadi hozéʔı dé Beba ʔelegeeth dyne dełtth'ı ts'ı satsán ltı beyé bek'e ʔerehtł'ís t'at'u bets'én ʔeretł'ís xa. T'abunulthën sí ʔerehtł'ís k'e nuts'elker xat'e November 21, 2008 ts'én búret'ı xa tth'ı bets'en huruhtł'ís xa dé November 14, 2008 ts'en.

Nade ʔerehtł'ís ʔeretł'ís

Dene yatı Nedhde hálı Bek'e Déłtth'ı Dene dálı sí ʔerehtł'ís k'áonełta horelyú ʔełtth'ı dé Beba ʔehékéth Dené ts'én ʔeheretł'ís xa. ʔeyerdé Dene yatı Nedhdé hálı gha ʔerehtł'ís xa łuk'é 2009. Dııı ʔerehtł'ís horeryú t'át'ú bek'e ʔegháladá sí begha ʔeheretł'ís xate.

Tth'ı t'at'ú súgha-ú nezq ʔalye xa tth'ı seye hele xa.

2008 – 2009 Dene Yatıé bek'oneltá ts'ı t'a húlʔa

Ja dísí nehé dene yatıé dene gha húle ʔáne t'á dene ła ye gha nánıdé.

ʔedlát'utł'á dzıne háłt'u dene Yatıé t'á hat'ı xá hedı. Dene yatıé nuhegha húle dé tth'ı dene Ch'anié tth'ı dene gha húle ghónı.

Dene yatıé chú yunııı t'at'u náts'ede hılé sí dụ dene godhé dánıye sí begha húle ʔane t'a the hát'e hılé ʔat'ıle.

ʔełneth dádı-ú sequı dene dáyałtıle betequı xék, níék'áldher t'at'u dene yatıé beta hat'ı xa dene ts'én henıle t'at'e hedı. Deneba ʔekalkı chú dene yatıé t'á ʔeretł'ís xa dene ła huneltën ʔıle t'á dene ʔeya dé chú dene gha náyatı k'e nezq dene ba ʔekalkı dyne bulʔá xa búrenıle, tth'ı dụ yatı gódhe ła beba dene

yatié t'á bezí hūlīle ʔeyı tth'ı xa dene honeltën ʔıle ʔeyı
beghā horelyú ts'én dene hárádı.

T'ā dene bexél nádáyaıtı sı dáhedi:

ʔeretł'ıs kōé sequı honeltën sı:

Dene Yatié t'á sequı honeltën xa ʔerehtł'ıs hūlīle xél tth'ı
ʔerehtł'ıs hałé dé ʔıhā yehełtsıle;

Kanıs satsı dene yatié sequı honeltën tháıle.

Sequı dānechıle hūlı yatié honeltën.

Dene Yatié Sequı honełtën xa ts'anıba ļāıle.

Tā dene yatié sequı honełtën chú dene ch'anıé sequı honełtën sı
ʔatié degháre honełtën ʔıle.

Háıdı tł'ághú náye dene yatié ʔerehtł'ıs hálı bet'a sequı
honełtën begħalthën tth'ı ʔerełıs kōé sequı honełtën ļa
ʔerehtłıs k'e ʔeghálada. Niek'áldher dene ts'énı horél?ı dé
tth'ı dene yatié bet'óre?a ʔa nıdhéh dé ʔatié Súghá-ú yeké
ʔeghálahena xá?ā sequı chu denegódh beyatié begħa húle tthe.

Dene yatı Nedhé hálı t'ā gek'e déłtth'ı chú Dene yatié ()
ʔeghádálana déné tth'ı Yek'é déłtth'ı sı nánı dene yegħa
ʔerıtth'agh kúlı t'at'u yek'e ʔeghálahena sı yeneherınıle tth'ı
t'at'á nake Boards K'e ts'éłtth'ı -ú tth'ı t'ā yeké dé'tth'ı
bek'óre ļāıle, tth'ı Háyıurıla náts'ede t'ā dene yatıé k'e
ʔeghádálana sı bexél dáya hełtı halāıle. Begħalthéh tth'ı k'áldé
Ndedhé xél ʔeghálahena kúlı beyatié nátser chogh ʔıle ʔeyı dene
yegħa dáhurelker. T'at'ı la k'e ʔeghálahena sı begħa bekóre?ā xa
ʔerehtł'ıs hełts'ıle.

Dene yatié k'e ʔeghálana k'áldher (Languages Commissioner) t'a
belá sı bek'óre ļāıle. Dene yek'óıdárel yāıla tth'ı t'at'ı la
hełtsı sı bek'óre?āıle.

Dırı la beghát'ą ts'ı dene ka tsérıgha hulıle Háyurıla náts'e dé sí tth'ı t'a k'e ʔeghálaina sí yegha ʔerehtł'ıs hełtsı xa bek'órejǰıle.

Dene Yatı Nedhé hálı bek'e dene déłtth'ı (Standing Committee) betł'ası náyałtı t'at'u dene yatıé k'e ʔeghálada xa tsǰnba debe ts'edu sí horelyu ʔıłágha yatı hálı;

Háyurıla nátsledé dene yatıé k'e ʔeghálada selui honeltén-ú ʔatıé degharé bek'e ʔeghálada xá ʔǰıle ts'ǰmba ıa t'á dene ts'ets'édıle t'á.

T'ats'én ts'én ʔełk'ısı tsǰmba dene ghǰlyele. Tsǰmba ıǰ t'á dene ts'édılet'a halǰ t'at'u sequı dene yatıé chú dene ch'anı honeltén kıǰa halǰ nok'e tsǰmba dódıt'á.

Nok'e ts'amba dódı t'á dene yatıé t'á ʔeretł'ıs ʔełnedh horeltén xa dene yatıé t'á ʔeretł'ıs ʔełnedh honeltén xa dúé lát'e tth'ı sequı ʔeretł'ıs kǰé yıs dédel the dene yatıé honeltén xa ʔǰıle dene yatıé deneghǰ húle the bet'óreǰa ʔaté.

T'at'u ts'amba dene kályé dene yatıé xa bet'óreǰa lát'ele hunıdhén.

Dı dene yałıé k'e ʔeghádálada sí degharé ts'amba bets'édıle t'á ʔıghá tsǰmba k'adhır t'á tsǰmba kánahaka-ú t'at'u ʔeghálada xa sí hát'ele.

T'at'u tsǰmba hulǰá chú t'ok'e ts'ı tsǰmba hulǰá búrenıle. Dene yatı Nedhé hálı t'ǰ betł'ası ʔedıályá sí t'at'u ʔedıálye-ú bek'e ʔeghálóhna nuhé ts'edı kúlı ʔatıé degharé bek'órejǰıledé nuheba súghá lát'e háılelu.

Dene yatı Nedhé hálı bek'e dene déłtth'ı betł'ası bek'e ʔeghálada ʔeyı t'á Nıék'áldher dırı ʔerehtł'ıs k'e t'at'u Dene yatıé t'á ʔerehtł'ıs k'e ʔegháladá-ú, dene honeltén xat'e hénısı yek'e ʔeghálahena xa ʔatıé bahadı xa dene ghǰ yaheǰái xáıle xa.

2003 náyaḡtı t'ḡ delttth'ı bexél ʔerehtł'ís hálı-ú bek'e t'a hedı sí yek'óherelyḡ t'at'u dene yatıé ʔerehtł'ís k'e ʔeghálada xa nedı-ú ʔerehtł'ís hálı hát'u t'asıé ła k'e ʔeghálahınáıle. T'at'u Dene yatıé k'e ʔeghálahena sí yeghḡ hanı ʔerehtł'ís heḡtsı-ú dene kályé nezḡ hálu.

Dırı ʔerehtł'ís begḡ ʔenahıt'e

Dene yatıé yatı ndedhé hálı sí Bek'e Dene Déłttth'I dırı ʔerehtł'ís k'e ʔeghálahıná sí chú horelyú dene nuwe ghél ʔeghádalaına chu háyurıla nídél-ú nezḡ nuḡłthı. 2009 Łuk'é dırı ʔerehtł'ís ghḡ ʔenahıt'e hat'e.